

VÆKSTHUSET

- VI GØR DET DER VIRKER

T: 8824 5400

M: adm@vaeksthus.dk

www.vaeksthus.dk

PAPER

Socialt udsatte unges oplevelse af at bruge Protacs MyFit sansenstimulerende kuglevest i forbindelse med Væksthusets uddannelsespraktik

Af Mia Dahl Jensen, Cand.San i Ergoterapi og Konsulent i Væksthuset, 2019

M: mdj@vaeksthus.dk

<https://dk.linkedin.com/in/mia-dahl-jensen>

Socialt udsatte unges oplevelse af at bruge Protacs MyFit sansestimulerende kuglevest i forbindelse med Væksthusets uddannelsespraktik

Af Mia Dahl Jensen, Cand.San i Ergoterapi og Konsulent i Væksthuset

RESUMÉ

Baggrund: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd har i 2018 anslået, at omkring 170.000 unge i alderen 15-29 år hverken er i job eller uddannelse på landsplan i Danmark. Ud af disse unge har 72% ikke gennemført en erhvervskompetencegivende uddannelse, hvilket bl.a. kan skyldes sanseintegrationsforstyrrelser, der f.eks. har indflydelse på koncentrationsevnen og kan gøre det svært at sidde stille i en undervisningssammenhæng. Studier tyder på, at særligt proprioceptive og taktile stimuli har en beroligende og arousalregulerende effekt og derigennem øger individets evne til at bevare opmærksomhed og koncentration i længere tid samt reducerer motorisk uro og angstsymptomer.

Formål: Formålet med dette studie var at undersøge socialt udsatte, aktivitetsparate unges subjektive oplevelse af at bruge Protacs MyFit sansestimulerende kuglevest i forbindelse med Væksthusets uddannelsespraktikforløb. Det ønskedes særligt at undersøge, om vesten havde betydning for deltagerens evne til at møde og deltage i de planlagte studieaktiviteter i forbindelse med forløbet.

Metode: Fire deltagere blev formålsbestemt udvalgt og kvalitative interviews blev gennemført med hver af deltagerne.

Resultater: Studiets resultater indikerer, at brugen af Protacs MyFit sansestimulerende kuglevest er forbundet med en oplevelse af bl.a. at kunne sidde stille, bevare fokus og høre efter i længere tid og samtidig øger evnen til at begå sig socialt med andre unge i pauserne og efter undervisningen. Derudover tyder det på, at de stimuli som vesten medfører, ligeledes har betydning for de socialt udsatte unges generelle overskud og mulighed for at deltage i andre meningsfulde aktiviteter i deres liv også i timerne efter at vesten er taget af.

BAGGRUND OG FORMÅL

Ifølge Salamanca Erklæringen og Handlingsprogrammet for Specialundervisning fra 1994 har alle ret til uddannelse og inklusion i de almindelige uddannelsessystemer på trods af uddannelsesmæssige specialbehov [1]. En undersøgelse foretaget af Arbejderbevægelsens Erhvervsråd i 2018 anslår dog, at 170.000 unge i alderen 15-29 år hverken er i job eller uddannelse på landsplan i Danmark, hvilket svarer til hver syvende unge dansker i aldersgruppen 15-29 år [2]. Tre ud af fire af disse unge har ikke en erhvervskompetencegivende uddannelse. Det svarer til 122.000 personer eller 72 procent [2].

Det kan antages, at en stor andel af disse unge er tilknyttet Jobcentret og på offentlig forsørgelse enten i form af uddannelseshjælp eller ressourceforløbsydelse og kan betegnes som socialt udsatte aktivitetsparate unge. For de 18-29 årige indikerer betegnelsen "aktivitetsparat" i Jobcenterregi, at den unge ikke er uddannelsesparat, fordi vedkommende har problemer udover ledighed af enten faglig, social og/eller helbredsmæssig karakter [3]. Det vurderes desuden, at aktivitetsparate unge har behov for ekstra støtte og hjælp i mere end 1 år, inden de kan påbegynde en uddannelse på ordinære vilkår [3]. Denne støtte kan Jobcentret yde ved at bruge en specialiseret aktør, som f.eks. Væksthuset, der tilbyder længerevarende individuel støtte og vejledning, der skal hjælpe udsatte

borgere tættere på uddannelse og arbejde. Som en del af Væksthusets indsats til unge tilbydes bl.a. et 6-ugers uddannelsesrettet undervisningsforløb kaldet uddannelsespraktik sideløbende med individuelle samtaler og evt. virksomhedspraktik [4].

Ikke at få en uddannelse har store omkostninger, både for individet og for samfundet. For individet er det f.eks. svært at få og vedblive i et fast arbejde og lære de færdigheder, det kræves og at få et sikkert fodfæste på arbejdsmarkedet i Danmark [5]. Den unge risikerer derfor at opleve langtidsledighed, vedvarende at stå uden for samfundet og forblive udsat helt ind i voksenlivet. De samfundsmæssige omkostninger er primært relateret til forhøjede udgifter på sundhedsydelser [6], udbetalingen af sociale ydelser og den manglende skatteindtægt som følge af arbejdsløshed [5].

Hvorfor mange af de udsatte unge ikke formår at komme i og fastholde en uddannelse, kan der være mange forskellige årsager til, da deres udfordringer som regel er meget komplekse og både skyldes personlige udfordringer og faktorer i omgivelserne. En af årsagerne kan være, at disse unge ofte har helbredsmæssige udfordringer og én eller flere diagnoser som f.eks. ADHD, autismspektrum forstyrrelser og psykiske lidelser, der kan medføre forskellige symptomer. ADHD kan bl.a. medføre udtalt rastløshed og motorisk uro, autismspektrum forstyrrelser kan medføre manglende sociale interaktionsfærdigheder, og psykiske lidelser

såsom angst kan medføre hjertebanken og tankemylder [7]. Fælles for disse diagnoser er, at de i høj grad kan påvirke evnen til at fastholde opmærksomhed og fokus, medføre koncentrationsbesvær og udfordringer med eksekutive funktioner som at planlægge og strukturere aktiviteter, hvilke alle er funktioner og evner, der er nødvendige for at kunne deltage i og gennemføre studieaktiviteter såsom at sidde stille, høre efter, løse opgaver og lave lektier [7].

Udover ovennævnte symptomer, kan disse diagnoser ligeledes medføre sanseintegrationsvanskeligheder i form af f.eks. nedsat evne til at modulere sanseindtryk, dvs. evnen til at sortere sanseindtryk og fremme eller hæmme relevante sansestimuli i forhold til en situation [8]. Vellykket sanseintegration er centralnervesystemets evne til at modtage, organisere og bearbejde sansestimuli til meningsfuld anvendelse [9, 10]. Dette betyder evnen til at sortere de sansestimuli en person konstant udsættes for og sikre en hensigtsmæssig respons, der medfører en passende adfærd til den givne situation [9, 10]. For eksempel i en undervisningssituation er det vigtigt, at centralnervesystemet evner at sortere irrelevante stimuli fra og samtidig øge fokus på det, som underviseren fortæller om. For at kunne dette kræves evnen til at kunne modulere sanseindtryk. Sansemodulation er desuden tæt forbundet med arousal, som betyder vågenhed, parathed og opmærksomhed [9, 10]. Dette skyldes, at modulationen af sanseindtryk bidrager med at regulere arousalniveauet og derigennem sikre en passende vågenhed og opmærksomhed, så en person kan handle relevant i en bestemt situation [9, 10]. Skal arousalniveauet stige, så vi kan forholde os ekstra opmærksomme eller er klar til at handle i en faresituation, eller skal arousalniveauet dale, så vi er i stand til at sidde stille eller til helt at falde i søvn?

Ved sansemodulationsforstyrrelser ses at en person over- eller underreagerer på sansestimuli fra deres omgivelser [8]. Personer der underreagerer på sansestimuli reagerer ikke på intensiteten eller hyppigheden af sansestimuli i samme omfang som andre mennesker [8]. Dunn peger i hendes model på, at personer der underreagerer på sansestimuli og derved er hyposensitive har en høj neurologisk tærskelværdi, hvilket kræver mere intense mængder af inputs, før de registreres og udløser en respons [10]. Modsat har personer, der overreagerer og er hypersensitive overfor sansestimuli en lav neurologisk tærskelværdi, hvilket resulterer i en stærk reaktion på sansestimuli med minimale inputs [10]. Personer med lav neurologisk tærskelværdi undgår ofte sansestimuli eller udviser kamp/flugt reaktioner på stimuli, som for andres synes ikke-skadelige [8]. Studier tyder på at diagnoser såsom psykiske lidelser, ADHD og autismespektrum forstyrrelser er associeret med sansemodulationsforstyrrelser enten ved hypo- eller hypersensitivitet overfor sansestimuli, hvilket får stor betydning for personer med disse diagnoser adfærd og evne til at reagere hensigtsmæssigt på sansestimuli i deres omgivelser

[11, 8]. Diagnoser som angst og autismespektrum forstyrrelser kan f.eks. medføre generel overfølsomhed overfor visuelle, auditive og taktile stimuli, der resulterer i, at lyde opleves højere, end de gør for en gennemsnitsperson og at berøring hurtigere kan føles ubehagelig. Personer med ADHD kan omvendt være underfølsomme overfor sansestimuli, altså at der skal kraftigere stimuli til, før de registreres [11, 8]. Dette kan både være forstyrrende og frustrerende for den enkelte person, men kan også medvirke til voldsomme og for omgivelserne helt uforståelige og u hensigtsmæssige adfærdsvanskeligheder [12]. I sidste ende får det væsentlig betydning for personernes mulighed for at kunne deltage i aktiviteter, såsom uddannelse, på lige fod med andre [11, 8].

For at kunne støtte disse menneskers mulighed for at kunne tage en uddannelse og deltage i studieaktiviteter er det derfor essentielt at finde strategier, der kan bidrage til vellykket sansemodulation. Det tyder bl.a. på, at særligt proprioceptive og taktile stimuli har en beroligende og arousalregulerende effekt og derigennem øger evnen til at bevare opmærksomhed og koncentration i længere tid samt reducerer motorisk uro og f.eks. angstsymptomer [13, 14, 9]. Protacs MyFit sansestimulerende kuglevest er et hjælpemiddel, der sidder helt tæt til kroppen og gennem dybe, vedvarende tryk sikrer konstante taktile og proprioceptive stimuli [15]. Den indeholder plastkugler med en vis tyngde, som giver punktvis berøring og som ændres, når kuglerne flytter sig under bevægelse. Derved påvirkes den taktile og proprioceptive sans konstant på nye måder, hvilket bidrager med at regulere og dæmpe arousalniveauet og herved har en beroligende effekt [15].

Der eksisterer endnu ikke afsluttede studier af effekten af Protacs MyFit vest, men der er lavet få studier af effekten af at bruge en vægtvest, som ikke er det samme men sammenlignelig med en kuglevest. Disse studier er primært kvantitative og foretaget på børn i skolealderen med ADHD i USA, Kina og Sydafrika. Studierne påviser, at de børn der anvendte vægtvesten bl.a. havde signifikant øget evne til opgaveudførelse under finmotoriske aktiviteter i et klasseværelse [14], øget opmærksomhed og impuls kontrol [13] samt evne til udførelse af stillesiddende aktiviteter og bevarelse af opmærksomhed i længere tid [11] sammenlignet med de børn, der ikke havde vesten på. Der eksisterer dog ingen studier, som undersøger effekten og/eller oplevelsen af en sansestimulerende kuglevest på udsatte unges evne til at deltage i og fastholde en uddannelse.

Formålet med dette studie var derfor, at undersøge socialt udsatte, aktivitetsparate unges oplevelse af at bruge Protacs MyFit sansestimulerende kuglevest i forbindelse med Væksthusets uddannelsespraktikforløb. Det ønskedes særligt at undersøge, om vesten havde betydning for deltagernes evne til at møde og deltage i de planlagte studieaktiviteter i forløbet.

DESIGN OG METODER

Studiets design var eksplorativt, da studiets formål var at undersøge deltagerne egne oplevelser og erfaringer [16] med at anvende vesten.

BESKRIVELSE AF VÆKSTHUSET OG UDDANNELSESPRAKTIK

Væksthuset er en organisation, der arbejder med specialiserede indsatser for udsatte ledige. Målgruppen i København er på nuværende tidspunkt primært udsatte unge i alderen 18-29 år, der via Jobcentret henvises til et 4, 13 eller 25 ugers forløb i Væksthuset. Formålet med forløbet er at få de unge tættere på uddannelse og arbejde. De unge tilknyttes en fast konsulent fra Væksthuset, som herefter iværksætter virksomheds- og uddannelsesrettede indsatser. Konsulenterne i Væksthuset arbejder individuelt og med stort fokus på at iværksætte sideløbende parallelindsatser af f.eks. social eller sundhedsmæssig karakter for at opnå størst mulig effekt. Uddannelsespraktik er et 6 ugers gruppeforløb, der udbydes af Væksthuset 1-2 gange årligt, og som de unge kan tilknyttes i forbindelse med deres forløb. Væksthuset har lavet aftale med Københavns Professionshøjskole på Frederiksberg omkring lån af undervisningslokale, hvor undervisningen foregår hver tirsdag og torsdag fra 10-13 i 6 uger. Undervisningen kan indeholde forskellige emner, som de unge også kan være med til at definere f.eks. Motivation, Sundhed, Viden om uddannelsessystemet, ens personlige selvfortælling, Mestringsstrategier mv. Formålet med

forløbet er bl.a. at gøre de unge mere uddannelsesparate ved at træne undervisningssituationer og finde strategier til at kunne mestre en uddannelse samt evt. finde inspiration til uddannelsesønsker og mål.

Dette studie blev foretaget i forbindelse med det uddannelsespraktikforløb der foregik i perioden 23.04.2019 til 28.05.2019, hvor der i alt var tilmeldt 25 unge på holdet.

REKRUTTERING

Deltagerne blev formålsbestemt udvalgt ud fra følgende inklusionskriterier:

- Være i forløb i Væksthuset og tilknyttet uddannelsespraktik
- Være i alderen 18-29 år
- Have prøvet Protacs MyFit vest i forbindelse med uddannelsespraktik og haft den på i minimum en time

Der blev taget kontakt til Væksthusets konsulenter og underviserne fra uddannelsespraktik, som herefter gav navne og kontaktoplysninger på de deltagere, der havde ønsket at prøve Protacs MyFit vesten på uddannelsespraktik. Dette resulterede i syv mulige deltagere. To af disse ønskede ikke at deltage, hvoraf den ene kun havde afprøvet vesten én dag og en havde af personlige grunde ikke mulighed for at deltage. Det resulterede derfor i fire deltagere, hvis karakteristika kan ses i tabel 1.

TABEL 1: DELTAGERNES KARAKTERISTIKA

Deltager	Alder	Køn	Uddannelsesbaggrund	Diagnoser	Uddannelsesmål/drømme
1	27	M	HF	Angst panikangst ADD	Psykologi på sigt
2	21	K	Gymnasiet	Angst AspergerSyndrom	MGK - Musikalsk Grundkursus - starter august 2019
3	20	K	g. klasse	Asperger Syndrom ADHD	HF Inklusion - starter august 2019 Drømmer om på sigt at læse til sygeplejerske
4	24	K	Kombineret Ungdomsuddannelse	AspergerSyndrom Depression OCD Angst	Drøm om at tage HF og senere læse på Universitetet

BESKRIVELSE AF PROTACS MYFIT VEST

Protacs MyFit sansestimulerende vest er lavet af elastisk polyesterstof, der sidder tæt ind til kroppen. Den er designet med kanaler foran og bagpå, som er fyldt med tunge plastkugler. Vesten lukkes med en lynlås og har snører i hver side, som gør det muligt at tilpasse vesten, så den sidder helt tæt til kroppen og giver optimal sansestimulering. Den kan fås i flere størrelser og varianter alt efter behovet for stimuli. Den anvendte vest til dette studie indeholder 25 mm EVA plastkugler og vejer ca. 2,5 kg og fås i forskellig størrelse alt efter brystmål [15].

Alle holdets 25 deltagere fik umiddelbart før og/eller ved uddannelsespraktikforløbet opstart en grundig introduktion til Protacs MyFit vest og et tilbud om at afprøve vesten i forbindelse med forløbet. Der blev rettet henvendelse til en salgskonsulent fra Protac omkring gratis lån af vestene. Aftalen var herefter, at Protac løbende afsendte vestene til Væksthuset efter modtagelse af deltagernes brystmål. Vestene blev opbevaret på Københavns Professionshøjskole, hvor deltagerne fik dem udleveret om morgenen og afleverede dem til underviserne ved dagens afslutning. Efter uddannelsespraktikforløbets afslutning blev alle vestene returneret tilbage til Protac.

DATAINDSAMLING

Kvalitative interviews blev foretaget med hver af deltagerne med udgangspunkt i en hermeneutisk tilgang, hvor både interviewer og deltager har ansvar for og deltager aktivt i den videnskonsstruktion, der skabes og foregår under interviewet [17]. Dette indebærer blandt andet, at intervieweren bringer sin egen forforståelse i spil og aktivt anvender denne i interviewsituationen ved for eksempel intentionelt at stille konfronterende spørgsmål eller foreslå positioner og holdninger for at få deltageren til at engagere sig i forskningsspørgsmålene [18].

De kvalitative, individuelle interviews med deltagerne tog udgangspunkt i en semistruktureret interviewguide, der kunne sikre relevant indsamlet empiri, gennem fastholdelse af fokusområder, men samtidig gav mulighed for at bevæge sig frit, lytte godt efter deltagerens udtalelser og lade disse være styrende for, hvilke spørgsmål, der blev stillet undervejs [17].

3 interviews blev afholdt på et af Væksthusets kontorer og et enkelt blev foretaget telefonisk, da deltageren foretrak dette.

Alle interviews blev foretaget i løbet af juni 2019.

DATABEARBEJDNING

Alle interviews blev optaget på elektronisk diktafon og efterfølgende transskriberet ad verbatim. Der blev herefter foretaget en tematisk analyse af datamaterialet med udgangspunkt i Malteruds analysemetode til systematisk tekstkondensering [19]. Analyseprocessen

bestod overordnet af 4 trin: **1) At få et overblik.** Her gennemlæses datamaterialet for at skabe et overblik og der nedskrives noter og idéer til kommende temaer. **2) At identificere meningsbærende enheder,** hvor datamaterialet organiseres og relevant data adskilles fra irrelevant. Der identificeres meningsbærende enheder (citerer), der bidrager til at belyse studiets formål, og disse kategoriseres og kodes ind under foreløbige temaer og subtemaer. **3) At abstrahere indholdet i de enkelte meningsbærende enheder.** Her abstraheres den viden, som hver af temaerne repræsenterer. Indholdet i de meningsbærende enheder kondenseres og temaer og subtemaer gennemgås, flyttes og revideres. **4) At sammenfatte betydning af dette,** hvor hvert tema sammenfattes med fokus på loyalitet over for de enkelte deltageres udtalelser.

ETISKE OVERVEJELSER

Da dette var et lille kvalitativt studie uden inddragelse af biologisk materiale, er der ikke anmeldelsespligt til Den Videnskabetiske Komité [20]. Dog blev de juridisk gældende retningslinjer og krav til databeskyttelse overholdt [21], hvor alle deltagere underskrev en samtykkeerklæring og blev mundtligt og skriftligt oplyst om undersøgelsens formål, at deltagelsen var frivillig, og at de ville fremstå anonymiserede.

Væksthuset har taget initiativet til dette studie og kontaktede Protac omkring muligheden for lån af MyFit vestene. Protac har stillet vestene til rådighed gratis i forbindelse med Væksthusets uddannelsespraktikforløb på betingelse af efterfølgende at modtage denne skriftlige dokumentation af studiets resultater. Hensigten har udelukkende været at undersøge deltagernes oplevelser med at bruge en sansestimulerende kuglevest og Væksthuset har ikke modtaget økonomisk støtte eller haft til hensigt at markedsføre Protacs produkter.

RESULTATER

UDFORDRINGER MED AT TAGE EN UDDANNELSE

Uddannelse lader til at have en central betydning for alle deltagernes liv, men på trods af dette fortæller de alle om mange dårlige erfaringer med at gå i skole. Deltager 1 fortæller bl.a. at:

"Det er ikke fordi, jeg ikke ved, hvad jeg vil, men det som jeg har udfordringer med, det er sådan noget som at sidde i et klasselokale, fordi jeg har en masse rigtig dårlige oplevelser med det, fordi det gør mig rigtig utryg"

Flere af deltagerne fortæller om en oplevelse af at føle sig udenfor og anderledes i skolekontekster og særligt deltager 4 fortæller om situationer, hvor hun er blevet "outed [stemplet som anderledes]" fordi hun f.eks. har siddet uroligt og omgivelserne i højere grad har foku-

seret på, at hun forstyrrede de andre i klassen fremfor, hvordan hun kunne hjælpes til at håndtere situationen. Flere af deltagerne fortæller om en oplevelse af at føle sig misforstået af deres omgivelser og føle sig ekskluderet fra det ordinære uddannelsessystem bl.a. pga. deres behov for fleksibilitet, kortere studiedage og hjælpemidler. Deltager 4 beskriver, hvordan hun oplever, at blive forhindret i at anvende og udvikle sine ressourcer og kompetencer:

"Tænk hvis nu at man bare var sådan "nå jamen du er autist", du har alle forudsætninger for at blive ekspert på et område, du har alle forudsætninger for at lave videnskabelse og forskning på planer, hvor andre ikke kan, just because you are this, this kind of weird. Men hvis ik man kan gøre det på ordinære vilkår, det vil sige sociale vilkår, så må du ikke være med. Det vil sige, jeg har ofte en følelse af, at fordi jeg har brug for en kuglevest eller en fidgetspinner eller nogle ørepropper, så er min, mine kompetencer mindre værd. Det bliver i hvert fald gjort sådan "

Ovenstående citat udtrykker en oplevelse af diskrimination og stigmatisering på trods af at have de samme ønsker og behov som de fleste andre unge i Danmark har. Hvilket ifølge de unge skyldes omgivelserne manglende forståelse, fleksibilitet og mulighed for at støtte mennesker med specialbehov i at gennemføre en uddannelse.

Deltagerne fortæller dog også om personlige udfordringer og barrierer i at kunne tage en uddannelse, da de som følge af deres aspergers, angst og/eller ADHD diagnoser, f.eks. oplever det meget udfordrende på grænsen til umuligt at deltage i studieaktiviteter. Adspurgt omkring de største udfordringer med at gå i skole svarer deltager 2:

"Øhm... jamen sådan lidt, jeg kan få angst hvis jeg bliver meget overvældet og ikke rigtig ved, hvad der skal ske øhm ... og det sociale, pauserne"

Særligt mennesker med aspergers syndrom kan opleve social interaktion som en stor udfordring. Flere af deltagerne understreger da også, at de oplever manglende sociale færdigheder som en barriere for at kunne tage en uddannelse. De fortæller, at dette bl.a. skyldes, at de oplever stor utryghed ved at befinde sig i sociale fællesskaber, hvor de måske ikke altid forstår de sociale spilleregler og ikke kender menneskerne omkring sig. De fortæller, at sociale aktiviteter såsom pauser i høj grad kan fremprovokere utryghed, angstsymptomer og generel ubehag, som bliver siddende i kroppen også efter pausen er slut, og giver dem en oplevelse af at være fremmede og/eller anderledes.

Deltagerne fortæller ligeledes, at de på trods af medicin oplever hjertebanken, svedeture, tankemylder og træthed som har stor betydning for deres evne til at koncentrere sig og høre efter. Deltager 4 understreger

desuden at nogle af hendes helt store udfordringer skyldes sanseintegrationsvanskeligheder:

"Det er altid en udfordring for mig at komme fra A til B, hjemmefra og et sted hen, it's like climbing a mountain sansemæssigt. Det er lysstofrør, det er lugte, det er lyde, det er nye stemmer. [...] mine udfordringer er, at når jeg har været i skole i fire timer, så begynder jeg at stimme lselvstimulerende adfærdl så meget, at jeg ikke kan koncentrere mig om undervisningen, jeg får tics. Luften ændrer sig, lydende ændrer sig og ofte er det ikke så meget lydende inde i det lokale jeg er i. Ofte er det alle de lyde, der er udenom, igen hverdagslydende ude fra verden der trænger ind. Så det kan være elever, der skal fra den etage ovenpå og ned og tramper ned af trappen øh... for så kan jeg ikke høre hvad folk siger. Jeg registrerer ALT på en gang og så smelter det hele sammen øhm... og så var det meget det her med at stolene kradsede (griner) helt vildt meget [...] Alt er en lige stor begivenhed... og jeg har kun fem æbler om dagen og gøre godt med og alt jeg gør koster et kvart til et helt æble... det gør det rigtig svært at gå på uddannelse på ordinære vilkår"

Ovenstående citat beskriver tydeligt udfordringerne med at modulere sanseindtryk, og hvor stor en betydning det har for deltager 4's muligheder for at deltage i uddannelsesrettede aktiviteter. Flere af deltagerne taler om oplevelsen af at blive distraheret af selv små lyde og/eller berøringer og at det har stor indflydelse på deres evne til at koncentrere sig. Det medfører også en lavere grad af udholdenhed, da deltagerne bruger mere energi på at bearbejde de mange sansestimuli og derfor udtrættes hurtigt. Hvilket særligt deltager 4 beskriver, har betydning for hvilke og hvor mange aktiviteter, hun kan udføre på en dag og i hvor lang tid af gangen.

Udfordringer med at strukturere aktiviteter, planlægge samt transportere sig fra et sted til et andet kan desuden gøre det svært at bevare en form for mødestabilitet og derigennem fastholde en uddannelse, hvilket både deltager 2 og 4 fortæller om.

På trods af deltagernes udfordringer med at deltage i studieaktiviteter, drømmer de allesammen om at gennemføre en længerevarende uddannelse. De fortæller ligeledes om, hvor meget det betyder for dem at være en del af et socialt fællesskab i en uddannelses kontekst som f.eks. uddannelsespraktik. Deltager 4 fortæller bl.a.:

"Jeg fandt også ud af, hvor meget jeg fik ud af at være i en uddannelsessetting, og hvor meget jeg får ud af rent faktisk at være social, selvom det er SÅ svært for mig. Jeg får energi af det, jeg får overskud til at gå hjem og rydde mit, mit værelse op fordi jeg ikke har siddet og sumpet i det i 6 dage. Jeg har overskud til at gå hjem og tage opvasken, altså sådan nogle helt almindelige ting..."

Ovenstående citat udtrykker et stort behov for at kunne deltage i studieaktiviteter og være en del af et socialt fællesskab på trods af udfordringer, da muligheden for at kunne udføre disse aktiviteter også får betydning for deltagerne motivation og energi til at kunne udføre andre aktiviteter i deres liv. At kunne deltage i studieaktiviteter får således afgørende betydning for deltagerne generelle hverdagsliv og trivsel.

OPLEVELSEN AF FYSISK OG PSYKISK RO

Alle deltagerne beretter om både fysisk og psykisk uro, som særligt kommer til udtryk gennem hjertebanken, tankemylder, selvstimulerende adfærd og manglende koncentration, som i en undervisningssammenhæng både gør sig gældende under tavle undervisning, gruppearbejde og ved løsningen af individuelle opgaver. Alle deltagerne fortæller, at det er denne udtalte uro, der er den primære årsag til, at de valgte at afprøve Protacs MyFit vest i forbindelse med uddannelsespraktik. Et par af deltagerne havde før hørt om vesten, men aldrig forstået, hvad den kunne bruges til og derfor heller ikke prøvet den, før de kom på uddannelsespraktik og fik en grundig introduktion til dens funktion og formål. Deltager 1 fortæller om sin første oplevelse med at tage vesten på:

"Jeg sys', det [Vesten] var en ting, som jeg synes var sådan meget komisk i starten, det var faktisk at jeg følte mig utryk, jeg synes den var ubehagelig at have på, og det gik så op for mig, at grunden til jeg synes den var ubehagelig at have på, det var fordi den gav mig ro, og det var jeg jo ikke vant til, det føltes unaturligt, det var, det var skræmmende, at der var, at der kom mere ro i min krop øhm... det kan jeg huske, det var sådan den første store reaktion. Jeg tror, jeg brugte sådan en halv dag på lige at vænne mig til at have den på og til lige at give den en chance, og så faldt jeg også lidt til ro i min egen ro og fandt ud af, at det måske er okay at jeg, at der er mere ro på, end der plejer, for det er jo en god ting, det er en rigtig god ting, men min krop er ikke vant til det, så den, den bliver bange [...] og igennem den ro, det betyder, at jeg lagde mærke til, at jeg svedte mindre for eksempel, øhm... hvilket var ironisk, fordi jeg sveder rigtig nemt normalt, jeg sidder også og sveder lige nu for eksempel. Øhm... og så at jeg får mere tøj på [Vesten] betyder så, at jeg sveder mindre, det, det lidt sjovt, men det giver også mening, kan man sige"

Flere af deltagerne fortæller, at de lige skulle vænne sig til at have vesten på og tog den meget af og på den første dag, de prøvede den. Når man har angst kan det være yderst udfordrende at stå i ukendte situationer, hvorfor den ændrede kropsfornemmelse som vesten giver i nogle tilfælde måske ligefrem kan fremprovokere angstsymptomer, hvilket ovenstående citat ligeledes er et eksempel på. Det lader dog til, at vesten efter relativt kort tid fornemmedes behagelig og angstreducerende.

Deltager 2 uddyber ligeledes hendes oplevelse af at få vesten på:

"... det er lidt som om, at jeg normalt spænder rigtig meget i kroppen og det er som om jeg ikke behøvede at spænde helt så meget i kroppen"

Når en person udsættes for f.eks. stress og/eller angstfyldte situationer, kan kroppen reagere fysisk gennem øgede muskelspændinger, der kan gøre det svært at bevare en rolig vejrtrækning og slappe af [7]. Det tyder på, at vesten formår at reducere bl.a. angstsymptomer og muskelspændinger, der herigennem giver deltagerne en oplevelse af ro og større balance i kroppen. Deltager 4 beskriver vesten som værende i stand til: "at snyde min hjerne til at tro, jeg får et kram hele tiden", hvilket giver hende en fysisk ro, som deltager 2 yderligere understreger, giver hende en oplevelse af psykisk ro, velvære og overskud. Deltagerne fortæller alle om en oplevelse af at kunne mærke sig selv mere og registrere deres kropssignaler i højere grad med vesten på, end de ellers er vant til.

Deltager 3 fortæller desuden om betydningen af vestens kugler, og at hun kunne "sidde med lommerne og kuglerne og trykke lidt og sådan noget der" og at vesten derved udover at bidrage med tyngde og stramhed, også bidrog med noget at "dimse" med, der kan reducere urolig selvstimulerende adfærd.

Fælles for alle de fire deltagere var, at de efter den første dag, de prøvede vesten, beholdt vesten på hele dagen med undtagelse af deltager 1, der tog den af i pauserne, hvor han lavede afspændingsøvelser. Dette var dog med undtagelse af en enkelt dag, hvor alle deltagerne valgte at tage vesten af, da der var for varmt i klasselokalet til at have den på.

Deltager 3 og 4 beskriver begge, hvordan de oplever, at vesten havde en positiv indflydelse på deres koncentration, hvor deltager 1 og 2 har sværere ved at beskrive, om vestens medvirkende ro ligeledes havde indflydelse på deres evne til at deltage i undervisningen, lytte mv. Som deltager 2 beskriver, så "prøvede jeg jo ikke, IKKE at have vesten på" og deltager 1 understreger at "det er meget svært for mig at præcisere sådan også HVOR meget vesten faktisk har virket, fordi min uro er så svingende, som den er, det er ikke sådan statisk...".

Deltager 3 og 4 er derimod slet ikke i tvivl om, at vesten havde haft positiv indvirkning på deres evne til at bevare fokus og koncentrere sig om undervisningen. Deltager 4 understreger at:

"... men det [vesten] tar tankemyldereret. Specielt som aspergers er man så nysgerrig, så de der detours mit hoved ka tage, når jeg får spændende information ka vesten ta rigtig meget af, så jeg kan koncentrere mig om den enkelte information. Den gør lige at, at man kan nøjes med at have to tankespor i stedet for tres"

Det tyder derfor på, at vesten, i hvert fald for nogle af deltagerne vedkommende, giver en oplevelse af at kunne bevare fokus på undervisningen i længere tid, end de tidligere er vant til at kunne. Deltager 4 uddyber desuden:

"Og noget så simpelt som en kuglevest gør at man, for mig gjorde det mine tics meget mindre, og så kan jeg bedre koncentrere mig. Der er ikke noget der mmm... der kan dræbe et fokus hurtigere end hvis dine muskler bliver ved med at gøre sådan her (vibrerer med fingrene), og du skal forklare overfor den person, du sidder overfor, hvorfor at alt kører. Jeg stoppede med at ticke i uddannelsespraktik, da jeg fik vesten [...] jeg oplevede lige pludselig, at det var så meget nemmere at være der til enden af dagen [...] samtidig med det også gjorde det ikke lige så uhyggeligt at skulle i skole, jeg vidste jeg havde det her hjælpemiddel, jeg ku række ud efter, hvis jeg havde en hård dag, og behovet for pauser blev også mindre"

Deltager 4 fortæller her om en oplevelse af at få tics, når hun bliver sensorisk overbelastet, hvilket hun, som tidligere beskrevet, giver udtryk for f.eks. skyldes en hypersensitivitet overfor lyde, som har stor indflydelse på hendes evne til at deltage i undervisning. På baggrund af ovenstående citat kunne det derfor tyde på, at de taktile og proprioceptive stimuli, som vesten medfører, har en arousaldæmpende effekt og fremmer hendes evne til at modulere sanseindtryk samt reducerer fysiske spændinger, som ellers plejer at distrahere hende. Hvilket det tyder på samlet set giver hende en oplevelse af at få mere ud af undervisningen og øger hendes mulighed for at kunne deltage i flere timers undervisning end ellers. Hun giver desuden udtryk for, at vesten giver hende en oplevelse af tryghed, hvilket antageligvis i sig selv er angstreducerende, da hun ved, at hun altid har et håndgribeligt hjælpemiddel, hun kan række ud efter, hvis hun får behov for det.

Deltagerne beskriver dog forskellige oplevelser af at tage vesten af igen efter en endt skoledag. Deltager 2 beskriver at *"det er lidt sjovt for jeg synes både den [vesten] var rar at tage på og jeg synes også den var rar at få af igen, for så følte man sig helt fri"*. Hvor deltager 3 beskriver at *"når jeg tog den [vesten] af så følte jeg på en eller anden underlig måde mig lidt tom"*. Det tyder derfor på, at oplevelsen af at have vesten på og oplevelsen af de taktile og proprioceptive stimuli er meget forskellig og individuel. Alle fire deltagere beretter dog, at uanset hvordan det følte at tage vesten af igen, oplevede de et større overskud og mulighed for fleksibilitet og spontanitet ved undervisningens afslutning. Deltager 2 beskriver, at *"den første dag jeg havde den [vesten] på, der havde jeg rigtig meget energi efterfølgende"* og deltager 4 beskriver, at hun *"fik vesten på, nåede til klokken ét og var sådan 'skal vi ikke ud og drikke en sodavand*

bagefter?' Den gav mig også plads til at have et socialt liv bagefter". Det tyder derfor på, at vesten ikke kun havde indflydelse på selve undervisningen, men ligeledes havde betydning for deres liv resten af dagen. Flere af deltagerne beskriver, at de normalt efter en skoledag har behov for at tage direkte hjem og isolere sig, men at de på uddannelsespraktikforløbet oplevede et større overskud og en større lyst til at lave ting efterfølgende. De fortæller, at dette både skyldes vesten, men også at de generelt oplevede uddannelsespraktik som positivt og energifremmende.

SOCIAL INTERAKTION OG ACCEPT

Alle fire deltagere sagde i begyndelsen nej til at afprøve vesten, hvorfor de først begyndte at bruge den efter første uge af uddannelsespraktikforløbet. Dette skyldes for alle deltagerne vedkommende en blanding af manglende viden omkring formålet med vesten og dens funktion og en frygt for at skille sig ud og blive dømt af deres omgivelser. Som deltager 1 beskriver:

"Hvad tænker andre folk så og hvad er det for en vest og ej den er grim og alle sådan nogle bekymringer som jeg havde for mig selv"

Deltager 2 fortæller ligeledes at *"grunden til at jeg sagde nej til at starte med, var fordi jeg var bange for, hvad folk ville tænke, hvis jeg sad med den på..."* som deltager 3 yderligere beskriver som en frygt for at være *"outsideren"*. Alle deltagerne giver således udtryk for en frygt for at blive dømt af de andre i klassen og et behov for social accept, der ville vanskeliggøres med vesten på. Der var imidlertid én anden ung på holdet, der havde vesten på fra første dag og som forklarede foran de andre, hvordan den virkede på ham, og hvorfor han havde den på, hvilket langsomt gav de fire deltagere modet til også at prøve den. Deltager 1 fortæller at:

"... det var sådan, nå der er en anden der også har den på, jamen så kan det godt være det ikke er ligeså tabu eller så, det, jeg følte mig, jeg følte det som om at det, jeg følte mig mere tryk i at skulle prøve den, fordi der også var andre, der gav accept til, at det var okay at have den på, hvis man kan sige det sådan?"

De resterende deltagere giver ligeledes udtryk for at finde tryghed i at andre også havde vesten på, og at det var afgørende for deres beslutning om også selv at turde prøve den. Det kan antages, at man som et ungt menneske, der i forvejen har svært ved at indgå i et socialt fællesskab, kan have et ekstra stort behov for at passe ind og ligne de andre, hvilket vesten i høj grad udfordrer, da den er svært at skjule. Efter at vesten var blevet socialt accepteret i klassen og de begyndte at bruge den, giver deltagerne imidlertid udtryk for, at den hjalp dem til i højere grad at være sociale med de andre og danne relationer i f.eks. pauserne. Deltager 4 fortæller at:

"Det gjorde også, at jeg ku holde ud lige og tænke på mine, på mit kropssprog, når en anden person gik over til mig. Fordi jeg ved egentlig godt ting om kropssprog og jeg ved godt det er vigtigt, jeg glemmer bare nogle gange at være opmærksom på mit eget kropssprog så jeg kan godt virke sådan lidt øh afvisende i mit kropssprog, sådan lidt hostile uden nødvendigvis at være det, det er bare fordi, jeg koncentrerer mig om noget andet (griner). Øhm, så jeg tror også at vesten gav mig en mulighed for lige at ku trække vejret og være bevidst om, hvordan jeg var i et lokale, fordi jeg faktisk var til stede... ja den hjalp mig helt vildt meget med at være til stede og social, også bagefter"

Det lader derfor til, at vestens tilsyneladende beroligende effekt ikke kun havde indflydelse på deltagerens deltagelse i undervisningen, men også bidrog med højere grad af nærvær og overskud til at indgå i et socialt fællesskab. Deltager 3 uddyber desuden:

" Det lyder lidt underligt, men jeg tror på en eller anden måde at jeg, at jeg følte mig, ikke beskyttet af vesten men jeg følte mig sådan tryk i den [...] Alltså nu prøvede jeg jo så ikke meget af skolen uden vesten, men ja jeg føler i hvert fald, at det gik rigtig godt socialt også. Jeg ved ikke, om det også hang sammen med, at nogle af de andre også havde samme problem også og så videre..."

Det lader derfor til, at vesten både bidrager med en oplevelse af tryghed og nærvær, hvilket havde afgørende betydning for deltagerens evner og mod til at turde være sociale både i pauserne, og når de havde fri. Deltagerne fortæller derfor også, at de valgte at beholde vesten på i pauserne, også hvis de f.eks. gik ud for at ryge eller holde pause i gården. Med undtagelse af deltager 1, som altid tog vesten af, hvis han skulle udenfor klasselokalet:

"Når jeg så gik udenfor og tog den af, så var det fordi jeg ikke, fordi jeg var bange for at blive dømt af andre, som jeg ikke kender, så der var det min angst og min uro, som spillede ind til det, øhm"

Deltager 1 giver her udtryk for, at han, på trods af vestens positive indflydelse, kun følte sig tryk nok til at have den på sammen med de andre fra uddannelsespraktik, som han vidste kendte ham og anerkendte og udviste forståelse for hans behov. Denne usikkerhed over at have vesten på i "offentligheden" giver et par af de andre deltagere ligeledes udtryk for, hvilket ligeledes har betydning for, om de ønsker at få deres egen vest og bruge den i fremtiden. De giver alle fire udtryk for et behov for sansestimulerende hjælpemidler, men deltager 2 ønsker ikke at få en vest, da hun ved, hun ikke ville turde bruge den udenfor hjemmet. Men hun ønsker i stedet at ansøge om at få bevilget en kugledyne, som hun vil kunne anvende derhjemme både før og efter en aktivitet. Deltager 1 giver udtryk for en

splittelse og højere grad af ambivalens i forhold til det:

"Når jeg starter på universitetet og til store forelæsninger og sådan noget, der ku jeg godt se mig selv bruge den [vesten] [...] jeg ville stadig have en udfordring i at skulle have vesten på blandt andre folk som ikke kender den og som kunne dømme mig"

Deltager 1 giver her udtryk for både at have et ønske og behov for vesten til at kunne deltage i f.eks. store forelæsninger, som i hans tilfælde potentielt kan være angstudløsende, men at han samtidig oplever det som angstfremkaldende i sig selv at skulle have vesten på blandt mange mennesker, som han ikke kender. Vesten kan i dette tilfælde således både være det angstudløsende og det angstdæmpende, hvorfor han har svært ved at tage stilling til, om han ønsker sin egen og gerne vil afprøve andre sansestimulerende hjælpemidler først.

Hverken deltager 3 eller 4 er imidlertid i tvivl om, at de ønsker deres egen personlige vest, som de begge to ville tage i brug både i undervisningssammenhænge, men også i forbindelse med udførelsen af andre aktiviteter. Særligt deltager 4 giver udtryk for, hvor meget vesten ville kunne hjælpe hende:

"Vesten var bare helt vildt god til at hjælpe mig altså... der var, altså hvis jeg ku have en vest, min egen vest, så ville der være helt vildt mange ting i mit eget liv, som ville være SÅ meget nemmere. Transport er igen rigtig svært for, prøv at tænk på, hvad en vest ku gøre så jeg ku tage bussen ... eller et tog ... tænk hvis jeg ku tage et tog. Det er sådan nogle ting ... [...] Og ku have et almindeligt liv uden at skulle planlægge, hvad tid på dagen går jeg ned i Rema"

Uanset om deltagerne ønsker deres egen vest eller ej, fortæller de, at de alle sammen vil anbefale andre unge med lignende udfordringer, som dem selv, at prøve den.

DISKUSSION

Formålet med dette studie var, at undersøge socialt udsatte unges oplevelse af at bruge Protacs My-Fit sansestimulerende kuglevest i forbindelse med Væksthusets uddannelsespraktikforløb.

Dette studies resultater viser, at brugen af Protacs My-Fit vest lader til at være associeret med en højere grad af fysisk og psykisk ro både når deltagerne har vesten på og i timerne efter, de har taget den af. Deltagerne giver udtryk for, at vesten bl.a. reducerer angstsymptomer, selvstimulerende adfærd og har positiv indflydelse på deres evne til at bevare opmærksomhed og koncentration i længere tid samt danne sociale relationer. Hvilket alle deltagerne giver udtryk for øger deres evne og mulighed for at kunne deltage i undervisningen i forbindelse med Væksthusets uddannelsespraktik.

Disse resultater skal ses i lyset af deltagernes diagnoser, som betyder, at de oplever forskellige symptomer, som kan være barrierer ift. at deltage i undervisning. Deres beskrivelse af udfordringer med bl.a. koncentration og oplevelse af sansestimuli underbygger antagelsen om, at diagnoser som særligt angst, autismespektrum forstyrrelser og ADHD kan medføre sansemodulationsvanskeligheder. Deres beskrivelse af deres oplevelse af at have vesten på underbygger desuden Protacs hensigt med MyFit vesten, som på baggrund af taktile og proprioceptive stimuli antages at have en beroligende og arousalregulerende effekt for derigennem bl.a. at fremme centralnervesystemets evne til at modulere sanseindtryk.

Dette studies resultater er overensstemmende med resultaterne fra kvantitative studier, der undersøger effekten af vægtveste til børn med ADHD [11, 13, 14]. Det kan derfor tyde på, at en sansestimulerende vest har positiv indflydelse på mennesker med ADHD's evne til at deltage i undervisning uanset alder og social status. I denne sammenhæng bidrager dette studie med væsentlig empirisk viden om, at anvendelse af en sansestimulerende kuglevest i en uddannelseskontekst også kan være betydningsfuld for andre målgrupper end børn og ikke kun for mennesker med ADHD, men også for mennesker med f.eks. psykiske lidelser og autismespektrum forstyrrelser. De fire deltagere giver desuden udtryk for, at uddannelse er centralt for opnåelse af deres drømme og fremtidige livskvalitet på trods af deres udfordringer med at deltage i f.eks. undervisning.

Flere af deltagerne påpeger dog en frygt for at vesten vil bidrage med øget stigmatisering og fremmedgørelse fra deres omgivelser, da den ikke kan skjules og tydeligt indikerer et specialbehov, hvorfor et par af deltagerne vil foretrække en kugledyne eller lignende som de kan bruge derhjemme. Viden om deres behov og vestens medvirkende effekt opvejer dog, for nogle af deltagerne, denne frygt og de ønsker fremover alligevel at have deres egen vest, som de kan bruge f.eks. i undervisningssammenhænge, hvis de får mulighed for det. Det tyder derfor på, at det har afgørende betydning, hvordan formidleren af et hjælpemiddel som Protacs MyFit vest formår at introducere vesten og tydeliggøre dens formål og funktion. Derudover lader det til at være afgørende, at der gives støtte og opbakning til at vesten beholdes på tilstrækkeligt længe til, at de ukendte stimuli når at blive bearbejdet og kendte for personen, der har den på.

METODISKE OVERVEJELSER

Selvom dette studies resultater fremkom på baggrund af en eksplorativ tilgang og tematisk analyse, har undersøgelseslederens forforståelse som ergoterapeut antageligvis haft indflydelse på studiets resultater, da denne forforståelse om f.eks. sanseintegrationssteori har haft indflydelse på de spørgsmål, der er

blevet stillet og hvilke af deltagernes svar, der er blevet spurgt uddybende ind til. Dette betragtes imidlertid ikke som en problematik, når der arbejdes med en hermeneutisk tilgang, hvor forforståelsen kan være en forudsætning for og have positiv indflydelse på den viden, der frembringes både under dataindsamling og bearbejdning [17, 19].

Den hermeneutiske tilgang fungerede godt, da den semistrukturerede interviewguide og de udfordrende spørgsmål medførte en dybere forståelse for deltagernes oplevelser og medførte en relevant og nuanceret videnskonsstruktion.

Et af dette studies begrænsninger er, at studiets resultater bygger på et meget få antal deltagere. Det kan desuden være svært at forudsige, hvordan deltagerne havde oplevet uddannelsespraktikforløbet uden vesten og derfor svært at afgøre, hvor stor betydning vesten i virkeligheden har haft. Deltagerne har udelukkende haft mulighed for at sammenligne med deres tidligere erfaringer og de første par dage på uddannelsespraktikforløbet, hvor alt i forvejen var nyt.

KONKLUSION

Uddannelse lader til at have central betydning for de fire deltageres liv. Studiets resultater viser imidlertid, at deltagerne har dårlige erfaringer med at gå i skole og oplever udfordringer med at kunne deltage i studieaktiviteter, hvilket både skyldes individuelle og omgivelsesmæssige faktorer. Deltagerne fortæller, at de bl.a. som følge af deres diagnoser oplever udfordringer med f.eks. at sidde stille, lytte og bevare koncentrationen bl.a. pga. udtalt fysisk og psykisk uro, hvilket opleves som væsentlige barrierer for at kunne starte på og fastholde en uddannelse.

Studiets resultater indikerer, at Protacs MyFit sansestimulerende kuglevest har væsentlig betydning for deltagernes oplevelse af bl.a. at kunne sidde stille, bevare fokus og høre efter i længere tid og samtidig øger deres evne til at begå sig socialt med andre unge i pauserne og efter undervisningen, hvilket er afgørende for at kunne gennemføre en uddannelse. Deltagerne udtrykker desuden, at de stimuli som vesten medfører, ligeledes har betydning for deres generelle overskud og mulighed for at deltage i andre meningsfulde aktiviteter i deres liv også i timerne efter at vesten er taget af. Resultaterne indikerer derved, at et større fokus på og forståelse for vestens funktion samt betydningen af sansebearbejdning og sansestimulation, kan være en væsentlig del af indsatsen for at få flere socialt udsatte aktivitetsparate unge i uddannelse.

IMPLIKATIONER/ANBEFALINGER

Dette studies resultater bidrager med viden om, hvor stor betydning proprioceptiv og taktil stimulation gennem Protacs sansestimulerende MyFit vest har for fire socialt udsatte unges mulighed for at kunne deltage

i uddannelsesrelaterede aktiviteter. Resultaterne antyder imidlertid, hvordan en sansestimulerende vest kan opleves at have på, men for at kunne udtale sig mere generelt og opnå en større og mere nuanceret forståelse for denne oplevelse, er der behov for større studier med flere deltagere.

Dette studie indikerer et behov for et større fokus på betydningen af og sammenhængen mellem menneskets evne til vellykket sanseintegration og muligheden for at kunne deltage i studieaktiviteter og gennemføre en uddannelse. Hvilket det er væsentligt at tage højde for når indsatser, der skal støtte socialt udsatte unge i uddannelse, skal tilrettelægges. Dette gør sig i høj grad gældende for unge med f.eks. psykiske lidelser, autismespektrum forstyrrelser og ADHD, men det kunne ligeledes gøre sig gældende for andre målgrupper, der som følge af sociale og/eller helbredsmæssige udfordringer står uden for uddannelsessystemet eller arbejdsmarkedet. Ydermere antyder studiets resultater et behov for højere grad af fleksibilitet og rummelighed på de danske uddannelsesinstitutioner, hvis alle mennesker, uanset specialbehov, skal kunne inkluderes på en uddannelse på ordinære vilkår i Danmark.

For at få en dybere viden omkring betydningen af proprioceptiv og taktil stimulation, vil det kræve et mere omfattende studie eventuelt med fokus på, om der er elementer, der særligt gør sig gældende for unge indenfor bestemte diagnosegrupper. Det kunne ligele-

des være relevant med et større randomiseret kontrolleret effektstudie, der ville gøre det muligt at udtale sig mere generelt, eventuelt med inddragelse af objektive observationer af deltagernes ydeevne og deltagelse i undervisningsaktiviteter. Dette kunne optimalt foregå over en længere periode og under et ordinært uddannelsesforløb.

ANBEFALINGER TIL PRAKSIS

- Det tyder på, at Protacs MyFit vest kan øge socialt udsatte unges evne til at deltage i studieaktiviteter og den bør derfor oftere afprøves og betragtes som en del af indsatsen, der kan støtte udsatte unge i at komme i uddannelse
- Protacs MyFit vest kan ikke betragtes som behandling, men skal anses som symptomreducerende og funktionsevnefremmende, når personen har den på og i timerne umiddelbart efter den er taget af
- Det er vigtigt, at de professionelle der arbejder med socialt udsatte unge yder en grundig introduktion til MyFit vesten og/eller andre sansestimulerende hjælpemidlers funktion og formål og samtidig støtter en normalisering og social accept af brugen. Dette kan have afgørende betydning for, om hjælpemidlerne afprøves, og hvordan anvendelsen opleves

REFERENCER

- [1] Undervisningsministeriet, »Salamanca Erklæringen og Handlingsprogrammet for Specialundervisning,« Undervisningsministeriet, Danmark, 1994.
- [2] T. Jensen og M. Dalskov, »Unge på kanten - I dele af Danmark er hver 5. ung ikke i job eller uddannelse,« Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, København, 2018.
- [3] Socialstyrelsen, »Uddannelse og Arbejdsmarked,« 2018. [Online]. Available: https://socialstyrelsen.dk/projekter-og-initiativer/voksne/udbredelses-og-forankringsprojektet-1/copy_of_udbredelse-af-hjemlosestrategien/lovgivning/uddannelse-og-arbejdsmarked. [Senest hentet eller vist den 02 08 2019].
- [4] Væksthuset, »Væksthuset - Vi gør det der virker,« 2019. [Online]. Available: <http://www.vaeksthuset.dk/>. [Senest hentet eller vist den 15 08 2019].
- [5] S. Andersen, B. Jensen, B. Nielsen og J. Skaksen, Hvad ved vi om udsatte unge - Historik, omfang og årsager, København : Gyldendal, 2017.
- [6] E. Flachs, L. Eriksen, M. Koch, J. Ryd, E. Dibba, L. Skov-Etrup og K. Juel, »Sygdomsbyrden i Danmark - Sygdomme,« Sundhedsstyrelsen, København, 2015.
- [7] E. Simonsen og B. Møhl, Grundbog i psykiatri, 1, 4. opl. red., Hans Reitzels Forlag, 2010.
- [8] B. Pfeiffer, M. Kinnealey, C. Reed og Herzberg, G. »Sensory Modulation and Effective Disorders in Children and Adolescents with Asperger's Disorder,« American Journal of Occupational Therapy, nr. 59, pp. 335-345, 2005.
- [9] B. Gammeltoft, Sansestimulering for at bedre Sansintegration hos voksne, 3. red., Danmark: Gammeltoft, 2016.
- [10] C. Brown og W. Dunn, Adolescents/Adult Sensory Profile User's Manual, United States of America: Pearson, 2002.
- [11] F. Buckle, D. Franzsen og J. Bester, »The effect of the wearing of weighted vests on the sensory behaviour of learners diagnosed with attention deficit hyperactivity disorder within a school context,« South African Journal of Occupational Therapy, årg. 41, nr. 3, pp. 36-42, 2011.
- [12] T. Hansen og B. Norlyk, »Når adfærden bøvler - Hvordan kan vi forstå, at mennesker med autisme gør det, der giver mest mening i situationen?,« VISS - Viden i fællesskab, 2015.
- [13] H. Lin, P. Lee, W. Chang og F. Hong, »Effects of Weighted Vests on Attention, Impulse Control, and On-Task Behaviour in Children With Attention Deficit Hyperactivity Disorder,« The American Journal of Occupational Therapy, nr. 68, pp. 149-158, 2014.
- [14] N. Vandenberg, »The Use of a Weighted Vest To Increase On-Task Behaviour in Children With Attention Difficulties,« American Journal of Occupational Therapy, nr. 55, pp. 621-628, 2001.
- [15] Protac, »Protac MyFit,« 2019. [Online]. Available: <https://www.protac.dk/dk-produkter/myfit/800-840-10-S>. [Senest hentet eller vist den 05 08 2019].
- [16] J. Maxwell, Qualitative research design : an interactive approach, Thousand Oaks, CA: Sage Publications, 2005.
- [17] J. Fog, Med samtalen som udgangspunkt : det kvalitative forskningsinterview, 2. udg. red., København: Akademisk Forlag, 2004.
- [18] G. J. Holstein JA, The active interview, Thousand Oaks: Sage Publications, 1995.
- [19] K. Malterud, »Systematic text condensation: A strategy for qualitative analysis,« Scandinavian Journal of Public Health, årg. 40, nr. 8, p. 795-805, 2012.
- [20] National Videnskabssetisk Komité, »Hvad skal jeg anmelde?,« 2017. [Online]. Available: <http://www.nvk.dk/forsker/naar-du-anmelder/hvilke-projekter-skal-jeg-anmelde>. [Senest hentet eller vist den 05 08 2019].
- [21] Datatilsynet, »Hvad er dine forpligtelser?,« 2019. [Online]. Available: <https://www.datatilsynet.dk/generelt-om-databeskyttelse/hvad-er-dine-forpligtelser/>. [Senest hentet eller vist den 05 08 2019].
- [22] M. Koro-Ljungberg, »A Social Constructionist Framing of the Research Interview,« i Handbook of constructionist research, G. J. Holstein JA, Red., New York, Guilford Press, 2008, pp. 430-434.